

pod katerim sta bila pokopana tudi oba otroka. Jokala in zdihovala je nesrečna mati in slednjič zaradi prevelike žalosti zbolela. Ko je prišel njen mož domov, ležala je vže na smrtnej postelji. Videč, da je zgubil domačijo in zvedši, da sta mu otroka zgorela, ni dosti manjkalo, da ni znorel.

Ženo so kmalu po njegovem prihodu položili v hladni grob.

Gašpar, ki je ostal sam na svetu, vedel ni, kaj bi začel. Noga ga je vedno bolela, ker je bila pohabljena. Živel je od milostinj dobrih ljudi. Oni dan je pomagal na travniku senó grabiti. Naložili so toliko na voz, da sta ga dva moža spremljala in pazila, da bi se ne zvrnil. Jeden teh dveh je bil Gašpar. Prišli so do malega ovinka, kder cesta nekoliko visi. Ker so konji prehitro peljali, prevrnil se je voz in podsul ubozega Gašparja. Z velikim trdom so ga izvlekli izpod sená. Ali o joj, kakšen je bil! Ves pretrt in pomečkan, na pólu mrtev. Zavedal se ni več, izpovedati se ni mogel, le v sveto olje so ga dejali. Predvčerajšnem je umrl in danes smo ga tú k njegovej ženi pokopali. Bog mu daj večni mir in pokoj!"

Takó je končala ženica povest o pokojnem Gašparji in k sklepu še pristavila: „Ali ni bila to očitna kazen božja, ker je v mladosti takó neusmiljeno mučil nedolžne živali? Bog mu odpusti grehe; jaz mu sem vže davno odpustila vse, s čimur je mene razžalil.“

Žival je vsaka božja stvar,
Zató ne muči je nikdar!

J. B.

— x —

Lepa beseda najde lepo mesto.

Vratislav II. je kruto kaznoval vse óne, ki so se zakrivili proti njemu, posebno če so ga razdražili k jezi njegovi svetovalci. Leta 1090. gre na Moravo, da ustrahuje nekaj upor svojega brata Konrada, délnega kneza Brnskega, in svoja dva sinovea, ki sta vladala skupaj v olomuškem okraji.

Dobivši najpred Olomuc, približa se Brnu in razpostavi svojo vojsko okolo mesta. V tem se odloči iti h kralju Vratislavu Valburga, žena kneza Konrada, jako modra gospa in lepih besed, da ukroti njegovo jezo z mirnimi besedami.

Ko napovedó kralju njen prihod, skliče precej svoje svetovalce, posadi se z njimi na sedeže in ukaže préd-se priversti kneginjo. Kneginja pade pred kralja na kolena, in ko jo vzdignejo na njegovo povelje, govori stojé:

„Častni in veleslavni kralj! Ne iz objesti, ampak z važnim vzrokom, zanašaje se na tvojo dobrotljivost, odločila sem se, da pridem k tebi. Čudna reč je res, da vidiš boj, kder ga ni. Veruj mi, da od tukaj ne odneseš viteške slave, temveč se bojuješ proti svojim domačinom. Ako hočeš obogatiti z našim blagom sebe in bojevalce svoje, obračaš sam proti sebi svoje pšice, bijoč boj z bratom, kateremu bi moral prej pomagati proti neprijateljem njegovim. Proti Bogu se bojuje, kdor pogublja svoje krvne prijatelje. Želiš-li obogateti s plénom, zakaj ne obereš bogatih kupcev, ki bivajo pod gradom Praskim in Višegraškim? Ali morda želiš gledati, kako je gorelo mesto Troja, zakaj ne daš zažgati Prage in Višegrada celó s podgradovi? Porečeš:

Ej, saj to je vse moje! In čegavo je Brno, katero hočeš opustošiti neprijateljski? Saj smo mi tudi tvoji, in to, kar imamo, tvoje je. Ako pa si ukrenil v srci svojem smrtno kazen samó nad bratom, Bog ne daj tega, da bi postal drugi Kajn. Mož moj pravi, da otide raje v daljno tujino in tam ostane za vselej, nego bi dopustil, da se brat oskruni s krvjo svojega brata.“

Takó govoreč potegne izpod plašča butarico šib in nadaljuje v svojem govoru: „Te šibe ti pošilja brat, sluga tvoj, sam zá-se. Ako je kaj zgrešil proti tebi, kaznuj ga z njimi in daj deželo svojo, komur spoznaš za dobro.“

Ta z ljubeznivim glasom predavani govor ne mine brez učinka. Kralj in svetovalci njegovi so takó dojeti (ginjeni), da se ne morejo zdržati jokú. Tudi se pomiri Vratislav z bratom svojim Konradom, ne spomina mu prejšnjega sovraštva in ostavi ga, da mirno uživa svojo délnó kneževino. *Prevel B.*

—x—

Vzpomladanske slike.

I.

Glej, vrelee svetál se iskri,
Po rožnej se vije livádi,
Oj, nove veselje vzpomládi,
Ki k delu si vznbuja stvari.

Ni dolgo, kar bil zakovan
Še v spono mrazov je ledénih
A travic ga mladih zelénih
Dih zvalil je zopet na dan.

Zdaj jaderno svojo vodó
Po ozkejši strugi prevrača,
In rožica mnoga obrača
Za njim radovedno glavó.

Ostavlil pač bode ta kraj,
Mogočnej se reki pridružil,
In morji tam daljnemu služil,
A nikdar se vrnil nazaj.

II.

Le letaj metuljček iz cvéta na cvét,
V prijetno življenje si vzbudil se spét;
Glej, krog po veselej narávi,
Vse krasno je v novejši oprávi.

Oj, tudi ti plašček prejel si krasán,
In v goste zdaj vabi vzpomládni te dán,
Pogrnená miza je nóva
Na njej pa dovolj blagoslóva.

Uživaj sladkósti narave povsód,
A čuvaj se skrbno pretečih nezgód,
Če tudi prostost ti je dána,
V njej skriva se zlobná nakána.

Tam mrežico tenko, glej, deček vihtí,
Za tabo željivo obrača očí,
Kakó bi te mogel ujeti
In zlato svobódo ti vzeti.

III.

Slavec, čuj, v večernem hládi
Pesenco drobí sladkó,
V slavo póje on pomládi,
Ki prijetna je takó.

Ko poslušam take glase,
Oj, spomin se mi vzbudí
Na nekdanje srečne čase,
Na detinstva zlate dní.

Tudi tákrat v tihem hládi,
Ptiček, si takó mi pél,
O življenja pa pomládi
To-le meni razodél.

Da, kot vzpómlad nam izgine,
In zgubí se njeni kras,
Baš takó mladósti mine
Tudi najsmrečnejši čas.

—x—